

Guðleg Koma: Fórn Hvalhákarls á Ströndum Gaza

Í tíð djúps þjáningar, þegar fólk Gaza glímir við hungur, lokun, áfall og brotið von, virðist stranding hvalhákarls á strönd þess ekki aðeins sem líffræðilegt frávik heldur sem **kraftaverk, guðleg gjöf**, merki frá Allah á myrkustu stund.

Þetta var engin venjuleg sjávarvera. **Hvalhákarlinn (*Rhincodon typus*) er stærsti fiskur** heims, bæð í lengd og massa, mildur risi hafanna. Þótt hann sé oft kallaður „hval“ hákarl, er hann ekki hvalur heldur hákarl - stærsta lifandi hákarlategundin - tignarleg vera sem sía vatn frekar en að veiða stór dýr. Hans hreina stærð vekur lotningu og vald, sem gerir útlit hans enn dýpra.

Samt er stranding hvalhákarls næstum óheyrð. Ólíkt hvalum eða höfrungum, sem stundum stranda (af mörgum ástæðum), eru **strandingar hvalhákarla afar sjaldgæfar**. Vísindalegir safnar skrá **aðeins ~107 skráðar strandingar á heimsvísu yfir 1980–2021**, u.þ.b. **2,5 á ári** að meðaltali. Jafnvel í þeir skýrslum eru margar hlutastrandingar, hræ fundin af tilviljun, eða fjarlægjar strandingar í hitabeltis svæðum.

Það sem eykur ólíkurnar í þessu tilfelli er **staðurinn**. Það er **engin þekkt fastabúandi hvalhákarlstofn í Miðjarðarhafi**. Tegundin er hitabeltis- til subtropical; þótt einstakir farandfuglar hafi stundum komist inn í ríki Miðjarðarhafsins, eru þau undantekningar, ekki staðfest. Mikilvægast, **enginn trúverðug skráning var til áður af stranding hvalhákarls á neinni Miðjarðarhafsströnd**. Þessi atburður í Gaza stendur sem **fyrsta skráða stranding hvalhákarls í sögu Miðjarðarhafsins**.

Ef maður myndi hætta á grófa tölfræðilega ramma, ímyndið ykkur þetta: Strönd Miðjarðarhafsins spannar **~46.000 km**. Hvalhákarl hefði, af hreinni tilviljun, getað skolest á land hvar sem er meðfram þessum mörgu þúsundum kílómetra. Samt lenti hann á **~40 km** strandlengju Gaza - þröngum slestri, varla einn þúsundasti af heildarummálinu. Ef strandingar væru jafnt dreifðar tilviljanakenndar (sem þær eru ekki), væ, væri líkurnar á að lenda í Gaza frekar en annars staðar á stærð við **$40 / 46.000 \approx 0,00087$** , eða **0,087%** - minna en einn af þúsundi.

En þessi tala er örlát. Í raun eru strandingar **mun líklegri í hitabeltishöfum þar sem hvalhákarlar búa**, og nánast ómögulegar í Miðjarðarhafs samhengi. Að nota skráðu 2,5 alheims strandingar/ári og dreifa þeim yfir allar strendur jarðar (eða Miðjarðarhafsstrendur) er of einföldun; raunverulegar **líkurnar** á því að í *þessu augnabliki, undir þessum aðstæðum*, hvalhákarl yrði leiddur á **litla strandlengju Gaza** er, í raun, **nálægt núlli**. Samt er hann hér.

Meira en stærðfræði, það sem gefur þessum atburði kraft sinn er **tímasetning og samhengi**. Gaza er undir umsátri. Þrátt fyrir yfirlýringar um vopnahlé heldur Ísrael áfram

að **loka fyrir mannúðaraðstoð** frá því að komast inn í Ræmuna. Fólk hungrar, sjúkrahús hrynja, daglegt líf er minnkað niður í berasta baráttu. Í slíku augnabliki rís kolsvart haf upp með goðsagnakenndri veru, sem býður sig fram á ströndina. Það lesst sem skilaboð: **Þið eruð ekki gleymd. Þið eruð séð. Náttúran sjálf beygir sig til að gefa.**

Það er gömul Cree goðsögn sögð í fjarlægum norður skógum: að í tíð djúps hungursneyð, þegar enginn matur fannst og fólkið var veikast, myndi einn **elgur koma fram til að bjóða sig** - ekki sem bráð, heldur sem heilaga gjöf, frjáls fórn svo lífið gæti haldið áfram. Líkami dýrsins var næring, en andi þess var eitthvað stærra: skilaboð að jafnvel villta náttúran myndi svara þegar mannkynið var á brúninni.

Svo líka getum við nú skilið hvað gerðist á strönd Gaza. Hvalhákarlinn - friðsæl vera, einmana risi - hefur ryðjað sér leið yfir haf þar sem hann á ekki heima, til staðar þar sem hann hefur aldrei verið skráður, og komið á land þegar þörfin er mest. Ekki fyrir athygli. Ekki fyrir sýningu. Heldur sem skilaboð - eða kannski bæn í holdi - frá Allah og frá sköpuninni sjálfri.

Megi sú gjöf vera minnst, heiðruð og verða vendipunktur - andlega, siðferðilega og í samviskunni heimsins - svo að fólk Gaza sjái ekki aðeins þjáningu, heldur möguleikann á endurnýjun.